

יו"ל ע"י כולל "שערים המצויינים" שע"י מוסדות "דרכי תורה" רחובות

כולל להוראה ולעיון ההלכה לאברכים מצויינים בני עליה ❖ "מבקשי ה'" - כולל עיוני לבעלי בתים בני תורה
בביהכ"ס ע"ש שלמה אלפסי רח' התחיה 1 רחובות

ה' הסי' ה' פרשת אסעי ה' כו' תאריך המשע"א ה' ג'יון 231 ה' שנה ה'

לב וקשת במסילות התפילה

להם שום מוצא להמשיך בדרכם, חשים הם בכל ישותם שהינם אך ורק ביד ה', ואין עוד מלבדו. ומחמת כן מתפללים המה בלב טהור, ובאמונה והכרה ללא שום מחיצה. **ותפילה כזו בוקעת רקיעים ומגעת עד כסא הכבוד.** ולכן היה הכהן הגדול מבקש שלא תישמע תפילת עוברי דרכים המסוגלת להתקבל, וזאת כדי שלא יחסר גשם ומטר.

כח זה של תפילה מקירות הלב, הוא העומד ביסוד כוחה של תפילת הגולים, וזאת משום שרוצחים אלה מנותקים ממשפחתם, ויושבים בדד בעיר מקלט ללא מכיר ורע, ואין ביכולתם לצאת מן העיר, כי אז יארום להם גואל הדם להורגם, ודבר זה יכול להימשך שנים ע"ג שנים. וביודעם שישנו פתרון אחד ויחיד לשינוי מצבם, והוא מיתתו של הכה"ג, אזי נושאים הם את עיניהם למרום, ומתפללים על מותו בכל לבם. **ותפילה שכזו מקירות הלב, בוקעת ועולה עד למרום.** ומפני כך חששו אימותיהן של הכהנים הגדולים, שתפילת הגולים תתקבל בנקל, ותגרום למיתת יקיריהם, ולכן היו מוציאות הון תועפות ומספקות להם מחיה וכסות, ובלבד שלא ינזקו בניהם.

ובעלי המוסר הנפיקו בזה לקח נורא, והוא, שהנה על ידי שמצבו של הגולה היה משתפר במעט, והיו מזונותיו וכסותו מצויים לו, אזי גם אם היה מתפלל מכאן ולהבא, מכל מקום כבר לא היה לתפילתו את הכח העצום של תפילה 'מקירות הלב', וזעקתו כבר איננה בוקעת ממעמקי נפשו, ולכך נסתלק החשש שהכהן הגדול ימות מחמת תפילתו.

חזקיהו התפלל מקירות הלב בידועו שרק

בחסי ה' תהא לו תוחלת

והגר"י לוינשטיין זצ"ל הוסיף, שמדברים אלה יש ללמוד עד היכן מגיע כוחה של תפילה מקירות הלב, שהרי מידה טובה מרובה ממידת הפורענות, ואם תפילה על דבר רע כמיתת הכהן הגדול, מתקבלת מחמת בקיעתה ממעמקי הלב, **קל וחומר לתפילה על דבר טוב והגון, שאם תהא מקירות הלב, תענה ותתקבל מלפני אבינו שבשמים.**

וכן מצינו בחזקיהו המלך שחלה ונטה למות, ואמר לו ישעיהו "כה אמר ה', צו לביתך, כי מת אתה ולא תחיה". וכששמע זאת חזקיהו, מיד - "ויסב פניו אל הקיר ויתפלל אל ה'", וביארו חז"ל (ברכות י:) שהתפלל מקירות לבו. ופירש **המהרש"א**, שהתפלל בכל לבו וְהִרְבָּה ברחמים כדי לבטל את הגזירה. ואכן, אף שהיתה גזירה זו מוחלטת, זכה חזקיהו שְׁיִקְרַע רוע גזר דינו על ידי תפילה זכה מקירות הלב, ונתווספו לו ט"ו שנות חיים.

מענינו של הרוצח בשוגג המבואר בפרשתנו, למדנו עד היכן מגיע כוחה של תפילה. וזאת לאור ההלכה שבמיתת הכהן הגדול, היה שב הרוצח מגלותו, וכפי שנאמר (במדבר לה, כח) "כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדול, ואחרי מות הכהן הגדול ישוב הרוצח אל ארץ אחוזתו". ומחמת כן היו אימותיהן של הכהנים הגדולים מספקות מחיה וכסות לרוצחים, כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו (כמבואר במסכת מכות יא.).

ולכאורה קשה, מדוע כה חששו אותן אימהות לתפילת הרוצחים, עד שהיו מוציאות הון רב ומספקות להם מחיה וכסות בכל יום, כדי שלא יחפצו להתפלל על מיתת בניהן, והרי ודאי שלא היו נוהגות כך כלפי כל אדם שהיה עולה בדעתו לעשות כן, ומדוע נשתנו הגולים בכך שתפילתם נחשבת בעיני העולם למקובלת ורצויה בשמים.

וביותר קשה, כפי שהעיר **הגרא"ל שטיינמן שליט"א באילת השחר** (ע"ה"ת), שהרי המתפלל על חבירו שימות, רשע הוא, וכיצד יתכן שתתקבל תפילתו. ואמנם **השפת אמת** (מכות ס) כתב, שלא ברשיעי עסקינן, שמתפללים על חבירם שימות, אלא שהרוצחים היו מתפללים על עצמם, שיושיעם ה' ויזכו לחזור לבתיהם, וע"י כך נסתובבה מיתת הכה"ג. אך מ"מ קשה, שהרי לא זו בלבד שגולים אלו הינם רוצחים מאוסים, אלא שאף היו רשעים, וכפי שדרשו (מכות, ס) מהפסוק "מרשעים יצא רשע" (ראה רש"י וע"ל"ט), שרק למי שהרשיע כבר והיה חייב גלות, נזדמן לרצוח אדם בשוגג [שאם לא כן הרי "רגלי חסידיו ישמור" מכל מכשול], ואם כן יש להתבונן מהו סוד כוחה של תפילתם.

תפילת עוברי דרכים ורוצחים בשוגג בוקעת

מקירות הלב

ובס"ד זכינו לכוון בזה לדברי **הגר"י לוינשטיין זצ"ל** (מופת הדור ע"מ קלו), שביאר זאת על פי דברי **הסבא מקלם, שמעלת התפילה וערכה הרוחני נמדדים לפי גודל זעקת הלב.** וכפי שמוכח מדברי הגמ' **במסכת יומא** (נג), שהכהן הגדול היה מבקש בתפילתו בעת צאתו מבית קדשי הקדשים ביום הכפורים, על צרכיהם של כלל ישראל, ובין היתר היה מבקש, 'ולא תכנס לפניך תפלת עוברי דרכים'. ולכאורה צריך ביאור, מהו פשר החשש הנורא מפני תפילתם של עוברי דרכים, עד כי היה נצרך הכהן הגדול להתפלל במיוחד, שלא תתקבל תפילתם.

וביאר **הסבא מקלם**, שטעם הדבר הוא מפני שתפילת עוברי דרכים בוקעת מקירות הלב, בידועם שרק הקב"ה יכול לעזור להם בהפסקת הגשם. ובשעה שעגלתם שוקעת בבוץ ובגשם, ואין

וביותר, **שבמסכת עירובין** (כ"ו) דרשו, שבאותה שעה שחלה חזקיה, הושיב ישעיהו ישיבה על פתחו, ופירש רש"י, שעשה כן כדי שלא יוכל מלאך המות להכנס לשם, ולהמית את חזקיהו. והקשה **הבן יהוידע** (עירובין שם), שאם כן מדוע אמר ישעיהו לחזקיהו שכבר נגזרה עליו גזירה שימות ואין לו תקנה. ותירץ, שישעיהו ידע שיש תקוה שחזקיהו יחיה ותבטל הגזירה, אך אמר לו שכבר נגזרה גזירה, כדי שיתפלל מקירות לבו. והיינו כי תפילה מקירות הלב תיתכן רק אם האדם נמצא במצב שכלו כל הקיצין, והינו חי בידיעה שלולי חסדי ה' לא תהא לו תקוה, ועל כן בוקעת תפילתו מהרבדים היותר עמוקים שבלבו. ועיקר הבחינה בזה היא ע"י שהאדם יודע ש'אין עוד מלבדו'. כי דרך האדם לסמוך על קרוביו ומכריו שיעזרוהו בעניניו, ולכך אין תפילתו נובעת מעומק הלב, אך אם זוכה לדעת ולהרגיש כי אין שום כח ורצון בעולם מלבדו ית', אזי תהא תפילתו מעומקא דליבא, ובהתאם לכך תעשה רושם ותפעל עבורו. וזהו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קיט, קמה), "קראתי בכל לב, ענני ה' חוקיך אצורה", וכביאור הרד"ק, "כשאני בצרה, אני קורא אליך בכל לב, כי יודע אני כי אין עונה ומושיע זולתך, אם כן ענני ולא אמות ביד אויבי".

האדם בצרה יהיה לבו נשבר ויתפלל מקירות לבו, כמו"ש ממעמקים קראתיך ה', דהיינו ממעמקי הלב. אבל הגה"ר להתפלל בכוונה לא יבואו עליו צרות".

יד המלך - הטעם שהתפילה מזכרת בכל התנ"ך

רק בבנין נפעל

ובספר **יד המלך** (פ"א מתפילה הי"א) האריך לבאר שתפילה שאינה מתוך כוונת הלב איננה תפילה. וכתב, 'עניינו הרואות כמה גדולים דקדוקי התורה נביאים וכתובים, שבכל מקום שנזכר ענין התפילה, תמיד נזכרת היא בלשון נפעל, דהיינו בתוספת האות ת', ויתפלל, והתפלל, והתפללו, והתפללתם, התפללתי, ומתפלל, ובהתפללו, אתפלל. ולא נודע טעם הדבר, שהלא שורש תיבה זו הוא פלל. ולדעתי יש בזה כוונה עמוקה להודיע לנו את דרכי התפילה, כי כל עוד שלא נתפעלה נפש האדם בשעת תפילתו מתוך כוונת הלב, אין לכך שם תפילה כלל, ואין זה אלא כפטופטי דברים. וכיון שבשום אופן לא יצויר תכונת תיבה זו אלא בהתפעלות ובהרגשת הנפש אשר נתפעל ע"י כוונת התפילה, על כן לא הונח שום בנין אחר בתיבה זו אלא בנין נפעל'.

לפעמים מביא הקב"ה צרה על האדם כדי

שיתפלל מעומקא דליבא

ובפרי צדיק לר' צדוק הכהן (פ"ר ואתחנן) כתב, 'לפעמים כאשר צר לאדם מאד, ואין הוא יכול עוד להכיל את הצער בקרבו, מחמת איזה ענין שנצרך הוא לישועה, אזי צועק מקירות לבו, ותפילה בצעקה כזו מתקבלת לפניו ית' ואינה חוזרת ריקם'. ועוד כתב בספר **רסיסי לילה** (אות ה), 'עיקר התפילה מעומקא דליבא הוא מכח הכרת החסרון, וכפי גודל הכרת חסרונו וצרכו לישועת השי"ת, כך יהיה גודל צעקתו מקירות הלב'.
והבן יהוידע (עירובין סה). כתב, 'ידוע שעל ידי התפילות יש בירור גדול בניצוצי הקדושה, אך צריך שיתפלל בכוונה. שאם לא כן מביא הקב"ה צרות על האדם כדי שיתפלל בכוונה, כי בהיות

האבני נזר - התפילה והלב כחץ וקשת

ונחתום בדברי האבני נזר (הביאו השמי"ש פ"ר בא תרע"ט), שביאר את שמצינו שהתפילה נקראת קשת [כדברי יעקב אבינו 'בחרבי ובקשתי' (בראשית מח, כב), כמבואר בתרגום אונקלוס ורש"י שם], והיינו משום שהתפילה והלב הינם כחץ וקשת, הלב הוא הקשת, והתפילה היא החץ. וכשם שהקשת ככל שתימתח ותימשך לאחור, כך יגיע החץ למרחק רב יותר, כך בתפילה, ככל שיתפלל האדם מקירות לבו, כך תבקע תפילתו רגיעים ותעלה מעלה מעלה. וכסוד תפילתם של עובדי דרכים וגולי ערי מקלט, וכתפילת אבותינו במצרים ובים סוף, ותפילתו של חזקיהו המלך.

הזודי יקר! ה"ך מוזמן לטעום ממתקנות התורה ולהשתתף בשיעורים בגמרא והלכה, מוסר ופרשת השבוע, הנמסרים מדי יום בבית מדרשו בכ"הכ"ז"ס אלפסי (רח' התחיה 1 רחובות) מאת ראש הכולל הרה"ג רצ"ן גולן שליט"א

בבוקר בין השעות 10:30 - 11:30 וכן אחר"צ בין השעות 15:30 - 16:30.

כמו כן ניתן להצטרף ללימוד בבית המדרש. שעות הלימוד החל מהשעה 9:15 ועד ל- 17:30. הנשוא הנלמד הוא הלכות שבת מסוגיות הגמרא, טור וב"י, עד להלכה למעשה. ומהשעה 16:30 לומדים הלכות ציצית מתוך המשנה ברורה וספר הלכה ברורה.

העלון מוקדש לע"נ: מאיר בן עליה ז"ל ♦ פרץ בן מסעודה ז"ל ♦ אברהם בן גיטה ז"ל ♦ דוד בן ציון בן בידה ז"ל ♦ ברכה בת בת שבע ע"ה ♦ סעידה בת נעימה ע"ה ♦ מרצדס בת פרלה ע"ה ♦ שרה בת משה וזהרה ע"ה ♦ רחל בת ג'ריה ע"ה ♦ רבקה בת שרה ע"ה ♦ רוגית בת מנטה מרגלית ע"ה ♦ רחל בת חיה ע"ה ♦ סעדה בת וזהרה ע"ה ♦ מרים בת צפורת ע"ה ♦ לאה בת סלמה ע"ה ♦ אסתר אושרת בת תלעת ע"ה ♦ חיה חנה בת איזה ע"ה ♦ שרה בת מרים ע"ה ♦ נעימה בת לולו ע"ה ♦ צרויה בת מרים ע"ה ♦ מרלן חיה בת אודט ע"ה ♦ רבקה בת סביחה ע"ה ♦ חיה חייקה בת חיים משה ע"ה ♦ ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ: משה בן חלימה וסלם ז"ל ♦ הרב עובדיה בן יעקב יעבין ז"ל ♦ יחזקאל בן ג'וליש ז"ל ♦ טוביה בן אברהם ובתיה ז"ל ♦ עמישדי בן פלטיאל ורוולה ז"ל ♦ יצחק חיים גיגי בן קמילה ז"ל ♦ קינן בן לאוזה ז"ל ♦ יחיא בן כדיה ז"ל ♦ יהודה בן שמעה ז"ל ♦ אהרון בן חביבה ז"ל ♦ משה בן שמחה ז"ל ♦ נאג'י בן מרים ז"ל ♦ חיים שלום שקל בן לאה ז"ל ♦ אברהם שמעון בן שלום ז"ל ♦ קובי יעקב בן אסתר נועה ז"ל ♦ ישראל ליב בן דוד שלום ז"ל ♦ יוסף בן מסעוד ז"ל ♦ יורם רם שמואל בן חיים ז"ל ♦ ישראל בן שמעון ז"ל ♦ שרגא בן גולדה ז"ל שמעון בן סעיד ז"ל ♦ ת.נ.צ.ב.ה

העלון מוקדש לע"נ: ר' בנימין בן משה ז"ל ♦ מרת סרה (שרה) בת רחמה ע"ה ♦ צביה בת סרה ע"ה ♦ מרת רחל בת סאלחה ע"ה ♦ מרת נאו'ה בת תאג'ה ע"ה ♦ אהרן בן יחיא מעברי ז"ל ♦ אברהם בן טאוס ז"ל ♦ אברהם בן ליסה לאה ז"ל ♦ מאור בן צביה ז"ל ♦ אבלין בת איבון ע"ה ♦ המנוח שלמה אלפסי בן שמעון ז"ל ♦ שלום בן חיה חנה ז"ל ♦ בצלאל בן רחל ז"ל ♦ אברהם בן משה וזהרה ז"ל ♦ שלום בן יחיא ויהודית ז"ל ♦ שלמה בן דוד ומרים ז"ל ♦ שמואל בן דוד ומרים ז"ל ♦ חיים ויקטור בן רחל ז"ל ♦ שמעון בן מיליה ז"ל ♦ שאול בן צמח ז"ל ♦ ת.נ.צ.ב.ה

מחברת האמרינא אור"ח ע"ה, אסילת יוסף 3/10, טל' 08-9244220, פקס: 08-8945220. © אילת לר"ח/כות לר"ח/איתת רח"ה: rinuna@shtaygen.co.il

קורא נכבד! עלון זה יז"ל כחלק מפעילויות מוסדות 'דרכי תורה' רחובות. בנוסף לכך קיימים: כוללים לאברכים מעיינינו. בימ"ד להוראה לרבנות. כולל ערב. כולל בין הזמנים. כולל יום שישי. קרן 'פותח את ידך' - סיוע למשפחות נערכות. וכן הנצחה לע"ג הנפטרים. אם ברצונך להיות שותף למפעל אדיר של תורה וחסד במשך כל ימות השנה, צור קשר עם הנהלת המוסדות, והבא ברכה אל ביתך!

כתובת המשרד: רח' מרגולין 12 רחובות. טל' 08-9452903. פקס: 08-153-89452903. דוא"ל: salami1@bezeqint.net
כמו כן ניתן לתרום לפעילות המוסדות ולהקדשות והנצחות בעלון ע"י הפקדה בבנק הדואר ח-ן 8795528 ע"ש 'דרכי תורה'